

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Stary Testament – Księgi mądrościowe
Prowadzący	Prof. dr hab. Dorota Muszytowska
Wydział	Wydział Teologiczny
Kierunek	Teologia ogólna
Poziom studiów	Jednolite studia magisterskie
Profil studiów	
Forma studiów	Niestacjonarne
Moduł specjalnościowy	
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	nauki teologiczne
Obowiązuje od roku akademickiego	2025/2026 (czy czwarty rok studiów to ten cykl dydaktyczny?)
Rok studiów	4
Semestr	8
Język wykładowy	Polski
Status przedmiotu (obowiązkowy, do wyboru)	Obowiązkowy
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (symbole)	TMA_W01; TMA_W06; TMA_W17; TMA_U05; TMA_U12
Rodzaj zajęć (wybór z listy*)	Wykład
Liczba godzin	15
Liczba ECTS	4
Wymagania wstępne	Nie dotyczy
Opis i cele przedmiotu	Celem wykładu jest prezentacja podstawowych zagadnień związanych ze starotestamentową literaturą sapiencjalną. Zajęcia omawiają biblijne księgi zaliczane do nurtu literatury mądrościowej: Księgi Przysłów, Księgi Hioba, Księgi Koheleta, Księgi Syracha, Księgi Mądrości. Wykład podejmuje podstawowe zagadnienia związane z autorstwem i czasem powstania poszczególnych utworów, problematykę głównych

	tematów teologicznych i przesłania tych tekstów, ich cechy wspólne oraz kwestie partykularnie podejmowane.
--	--

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
Mądrość w Izraelu: pojęcie, terminy, tło starożytnego Bliskiego Wschodu	2
Księga Przysłów - ogólna charakterystyka (autor, czas powstania, struktura)	1
Księga Przysłów: typy mądrości, mądrość objawiona - analiza wybranych fragmentów	2
Księga Hioba - ogólna charakterystyka (autor, czas powstania, forma)	1
Księga Hioba - główne tematy teologiczne, analiza Prologu i Epilogu oraz mowy Jahwe	2
Księga Koheleta - ogólna charakterystyka, mądrość w ujęciu Koheleta	1
Księga Koheleta - obraz Boga, los człowieka 2	2
Księga Syracha – ogólna charakterystyka, główne tematy teologiczne	1
Księga Syracha – mądrość w świecie (42-43) i w historii Izraela (44-50)	1
Księga Mądrości - ogólna charakterystyka, główne tematy teologiczne	1
15. Księga Mądrości – motywy apokaliptyczne mądrości w dziejach Izraela. Ideał mądrości.	1
Łącznie godzin:	15

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu <i>(W, U, K)</i>	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się <i>(co ogólnie absolwent po tych studiach będzie wiedział i umiał)</i>	<u>Opis przedmiotowych</u> efektów uczenia się <i>(wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt)</i> <i>(co konkretnie student po tym przedmiocie będzie wiedział i umiał)</i>	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się <i>(np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy...)</i>
TMA_W01	wykazuje podstawową wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej teologii, szczególnie w zakresie nauk biblijnych, teologii systematycznej i historii Kościoła	Absolwent zajęć zna miejsce ksiąg mądrościowych w kanonach biblijnych; ma wiedzę dotyczącą znaczenia ksiąg sapiencjalnych dla innych tekstów biblijnych oraz zjawiska relektury problematyki innych ksiąg biblijnych w lekturze mędrców Izraela	Egzamin ustny
TMA_W06	przedstawia zasady interpretacji tekstu teologicznego i poprawnie posługuje się nimi	Absolwent zna zasady i specyfikę interpretacji ksiąg mądrościowych z uwzględnieniem ich gatunku i zasad liryki hebrajskiej	Dyskusja Egzamin ustny
TMA_W17	wykazuje uporządkowaną, pogłębioną, prowadzącą do specjalizacji wiedzę z zakresu teologii systematycznej (fundamentalnej, dogmatycznej i moralnej)		Egzamin ustny

	Ten efekt nie jest realizowany podczas tych zajęć! Realizowany jest efekt TMA_W16 (wykazuje uporządkowaną, pogłębioną, prowadzącą do specjalizacji wiedzę z zakresu teologii biblijnej)	Absolwent zna najważniejsze zagadnienia teologiczne ksiąg mądrościowych, rozumie ich spójność i osobliwość na tle zagadnień biblijnej teologii nurtu sapiencjalnego	
TMA_U05	poprawnie posługuje się systemami normatywnymi, normami i regułami (dogmatycznymi, etyczno-moralnymi, prawnymi, zawodowymi) Kościoła katolickiego w celu rozwiązywania konkretnych problemów	Absolwent umie wykorzystać etyczno-moralne wskazania zawarte w nauczaniu biblijnych ksiąg mądrościowych w wyjaśnianiu konkretnych współczesnych problemów etyczno-moralnych	Dyskusja Egzamin ustny
TMA_U12	wskazuje na powiązania pomiędzy poszczególnymi elementami dziedzictwa doktrynalnego, integrując wiedzę z różnych specjalności teologicznych	Absolwent zajęć potrafi wykazywać na wybranych przykładach z ksiąg mądrościowych wpływ na nauczanie etyczno-moralne Kościoła	Egzamin ustny

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

TMA_W01, W06, W17	Wykład wyjaśniający
TMA_W01, W06, W17; TMA_U05, U12	Lektura własna
TMA_U05, U12	Dyskusja

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	15	0,5
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach		
praca własna	przygotowanie do zajęć (lektura wyznaczonych materiałów do dyskusji podczas zajęć)	30	3,5 ECTS
	przygotowanie do zaliczenia (lektura tekstów źródłowych i literatury obowiązkowej)	60	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Student podczas egzaminu ustnego otrzymuje trzy polecenia, które weryfikują stopień przyswojenia wiedzy z omawianych zagadnień, umiejętność interpretacji i wyjaśniania tekstów wybranych psalmów oraz przedstawienia przykładu recepcji Księgi Psalmów.

Na ocenę bardzo dobrą – student zna bardzo dobrze i szeroko opisuje wszystkie podstawowe zagadnienia dotyczące ksiąg mądrościowych w ujęciu historycznym, literackim i teologicznym. Umie bardzo dobrze przeanalizować tekst zadanego fragmentu ze zbioru ksiąg mądrościowych w języku polskim, potrafi wykazać poddanych refleksji mądrościowej tematów z innych ksiąg ST. Potrafi poprawnie scharakteryzować gatunek danego utworu i wyjaśnić konsekwencje dla jego interpretacji. Umie wyjaśnić problematykę teologiczną zawartą w poszczególnych utworach na tle charakterystycznych kwestii teologicznych nurtu sapiencjalnego.

Na ocenę dobrą – student zna dobrze opisuje najważniejsze podstawowe zagadnienia dotyczące ksiąg mądrościowych w ujęciu historycznym, literackim i teologicznym. Umie przeanalizować tekst zadanego fragmentu ze zbioru ksiąg mądrościowych w języku polskim i podać zasadnicze przesłanie danego tekstu. Potrafi podać gatunek danego utworu i wyjaśnić konsekwencje dla jego interpretacji. Umie wyjaśnić problematykę teologiczną zawartą w poszczególnych utworach i powiązać ją z kwestiami teologii nurtu sapiencjalnego.

Na ocenę dostateczną – student wymienia i krótko przedstawia najważniejsze podstawowe zagadnienia dotyczące ksiąg mądrościowych w ujęciu historycznym, literackim. Umie wymienić najważniejsze cechy teologii literatury sapiencjalnej. Umie w podstawowym zakresie przedstawić interpretację zadanego fragmentu z ksiąg sapiencjalnych w języku polskim i go scharakteryzować.

Literatura obowiązkowa

1.	Opracowania szczegółowe do danych utworów wskazane przez prowadzącego podczas zajęć jako materiał do wspólnej dyskusji.
2.	Potocki S., J. Warzecha, T. Brzegowy, B. Ponizy, Mądrość starotestamentowego Izraela: Przysłowia, Hiob, Kohelet, Syrach, Księga Mądrości (Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych 6), Warszawa 1999.

Literatura uzupełniająca

1.	Brzegowy T., Pisma mądrościowe Starego Testamentu (Academica 68), Tarnów: Biblios 2003.
2.	Potocki S., Rady Mądrości. Przewodnik po mądrościowej literaturze Starego Testamentu (Jak rozumieć Pismo Święte 5), Lublin 1993.

* lista rodzajów zajęć

- ☐ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- ☐ wykład kierunkowy
- ☐ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe
(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)